

Rovaniemi 138

Turpeenniemi 8

Talo: Hietavaara RN:o 18³ (ruutuun XX:43 saakka)
Om. Matti Ylitalo
Os. Rovaniemi, Hirvas

Talo: Maikunen (ruudusta XX:44 alaspäin)
Om. Paavo Oinas
Rovaniemi, Hirvas

KM 14278: 1551-1735

liite 1, lsg. 134

Karttaliitteet 1-15

Valokuvat 22185-22198,
22213.

Kylmänojan länsipuolella jatkuivat tielinjalla näkyvät kvartsi- ja sädekiviliuskeiskokset lähes sadan metrin matkan ojasta länteen päin. Tielinjalta alas joelle tasaisesti laskevassa rinteessä olevasta hiekkakuopasta tapasin muutamia iskoksia. Samoin siitä edelleen Rautiosaa-
ren-Illin tielle mentäessä näkyi kulttuurikerroksen merkkejä. (liitteet 1-2, kuvat 45-46, 49, 53-54)

Tien pohjoispuolella Paavo Oinaan aluksi loivemmin viettävässä hevoshaassa näkyi kaviourassa runsaasti kvartseja. Samoin täällä aivan äkkiyrkän lahdekkeen reunalle kaivetusta koekuopastaan olivat Imatran Voiman miehet tavanneet kivetyn tulisijan ja iskoksia.

Jotta nämä kaikki kohteet jotenkin saataisiin tutkituiksi, kaivettiin tielinjalta alas joelle päin mainitun jyrkänteen reunaan yllä olevien kohteitten kautta $\frac{1}{2}$ m levyinen koeoja, jota tilanteen mukaan laajennettiin kaivausalueiksi. (liitteet 1-3)

Maaperä ja kasvillisuus

Hiekka oli kivetöntä tai miltei kivetöntä harjusoraa. Kasvillisuus oli normaali mäntykankaalla tavattava. Maan pinta oli koskematonta, ellei toisin erityisesti mainita.

Vaakitus

Korkeusmittaus suoritettiin samoin kuin aikaisemmissakin Turpeenniemen kaivauksissa. Kiintopisteitä tällä kaivausalueella tosin tarvittiin useampia: Ruutuun XXI:8 saakka koeoja punnittiin käyttäen Turpeenniemi 5:n kiintopistettä 83.91 m y.m.p. Ruudusta XX:9 alkaen kiintopisteinä käytettiin Turpeenniemi 8:n omaa profiiliojan länsipuolella olevaa kantoa, johon merkiksi hakattiin kolmio. Sen korkeudeksi saatiin 83.20 m y.m.p. Kolmanneksi kiintopisteeksi valittiin mainitun sorakuopan luoteispuolelta noin $\frac{1}{2}$ m² laajuinen maakivi. Sen keskelle hakatun renkaan

korkeudeksi saatiin 81.10 m y.m.p. Tätä kiintopistettä käytettiin ruudusta XX:36 alkaen.

Kiinteät muinaisjäännökset (liitteet 5-7)

Kivettyjä tulisijoja tutkittiin:

1. Ruuduissa XXI:10-XXI:11. (kuvat 50),
2. Ruudussa XXI:11. (kuva 47)
3. Ruuduissa XXI:13-XXI:14. (kuvat 48, 52) Suunnilleen lieden alimpien kivien alla alkoi ympäristössä kova ruostemaa, mutta punainen lieden kohta oli aivan pehmeä. Tämä punainen kerros oli alkanut jo pinnalta heti turpeen alta.
4. Ruuduissa XX:20-XX:21. (kuva 52)
5. Ruuduissa XXI:36-XXI:37. (kuvat 55, 56, liite 14)
6. Ruudussa XXI:39. (kuva 58)
7. Epämääräinen kiveys ruuduissa XVIII:13-XIX:13. (liite 11)

Muita huomattavia kiinteitä muinaisjäännöksiä olivat likamaa- ja palomaa- yms. kuopat:

1. Ruuduissa XX-XXI:13-14. (liitteet 9-10, 12, kuva 57) Liuskakiviä.
2. Ruuduissa XXI:40-XXI:41. (liite 15)
3. Epämääräinen kuoppa, joka näkyi selvästi jo maan pinnalla. (liite 13) Se lienee syntynyt talvella soraa otettaessa, jolloin oli maata tulella sulateltu)
4. Ruudussa XV:27 oli punervan harmaan värinen oja, jossa tavattiin myös hiiltä ja hyvin runsaasti siruja.

Irtaimet löydökset:

Iso hioinlaatta 14278:1734 tavattiin profiiliojaa kaivettaessa ruutujen XX:13 ja XX:14 rajalta. Sileä puoli oli alla, karkea päälläpäin ja se makasi tasaisena laattana maassa. Hioinlaatan ympäristössä ja alapuolellakin oli punamaata.

Pieni hioinkivi 14278:1735 kaivettiin profiiliojasta ruudun XX:41 keskikohdalta.

Koekuopat (liite 2, kuopat 11-14 ovat kartassa vain summittaisesti merkittyinä)

1. Hiekka suurimmaksi osaksi puhdasta, mutta toisella reunalla näkyi myös punaista palomaata ja lieden jätteitä. Täten lieden pinta oli suunnilleen koekuopan pohjan korkeudella. Humus 7 sm vahva, punainen alkoi 20 sm syvältä.
2. Ei näkynyt kulttuurikerroksen väriä. Kiviä = liesi oli kasassa. Humus 12 sm. Alla punertavaa.
3. Ojan reunalla raakan väristä kivetöntä hiekkaa. Humus 13 sm. Alla tumman ruskea raaka hiekka.
4. Turve 3 sm, harmaa hiekka 11 sm. Alla vaalean ruskea kivetön hiekka.

5. Turve 7, vain heikosti punertava harmaa hiekka 16 sm.
6. Turve 5, harmaa hiekka 15 sm. Alla punaista.
7. Turve 9, harmaa hiekka 13 sm. Alla ohut punerva kerros.
8. Turve 6, harmaa hiekka 10 sm. Alla raaka ruskea hiekka.
9. Turve 4, harmaa hiekka 19 sm. Alla raaka vaalean ruskea hiekka.
10. Turve 5, harmaa hiekka 5 sm. Alla vaalean ruskea hiekka.
11. Humus 11 sm. Alla ruskea raaka hiekka.
12. Humus 17 sm "
13. Humus 17 sm "
14. Turve 4, harmaa hiekka 10 sm. Punaisen hiekka ulottui paikoittel-
len 30 sm syvyyteen saakka.

Turpeenniemi 8 kaivaus oli ainoastaan hätäisesti suoritettun asuin-
alueen ulottuvuuden määrittelyn luontoista. Sorakuopan ympäristössä
suoritettiin tosin pienehkö systemaattinen tutkimus. Sen jälkeen kun
voimalaitostyöt olivat alkaneet ja tutkimuskohteena ollut alue oli
jäänyt niistä sivuun ja siten säästynyt, olikin sorakuopan ympäristön
tutkiminen tärkeintä. Tutkittu alue riittänee talon hiekan tarvetta t
tydyttämään useaksi vuodeksi. Profiiliojan yläosa lienee jäänyt maan-
tien alle, mutta sieltä löydöt olivat suhteellisen vähäisiä. Sen si-
jaan Paavo Oinaan hevoshaka, jonka hän lienee myynyt Kemijoki Oy:lle,
on mahdollisesti tuhoutunut kivitörmäalueena. Mutta
tästä alueesta enemmän Turpeenniemi 9:n ja 10:n kaivauskertomuksissa.

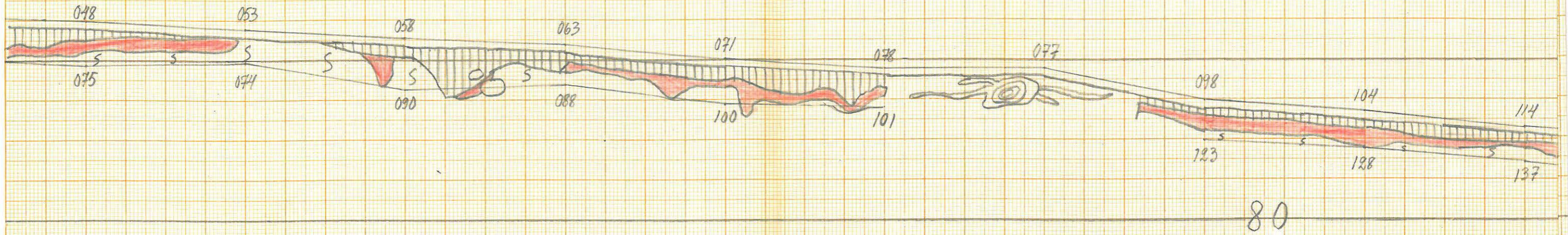

Rovaniemi Turpeenniemi 8

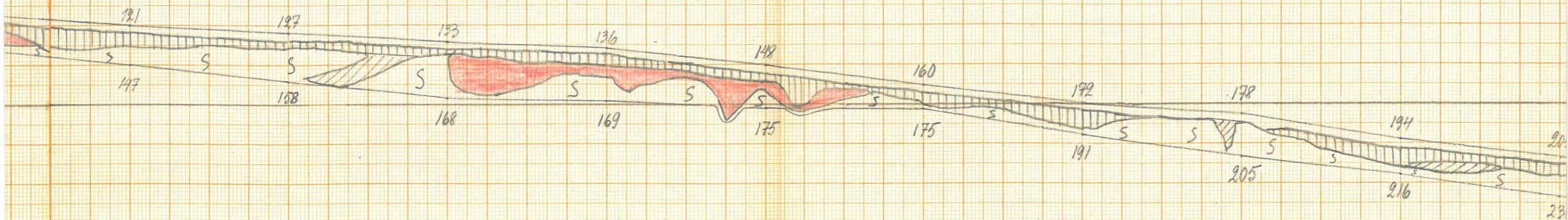
Kojojan profiili (jatk.)

Mitta 1:25
J. Sarkamo 1957. Liite 3:6

0 71 72 73 74 75 76 77 78 79

80

81

82

83

84

85

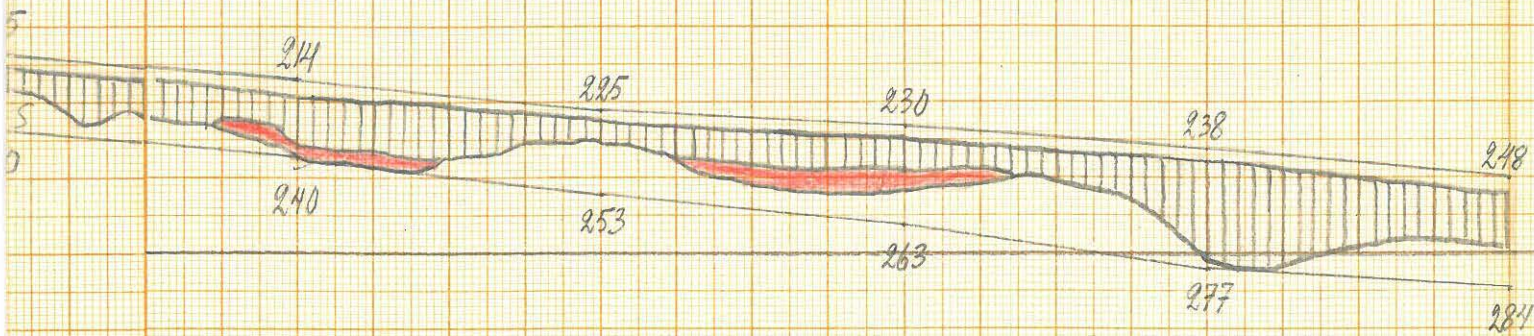
86

87

88

89

79

90

91

92

93

94

95

Rovaniemi Turpeenniemi 8

Pintaprofiili.

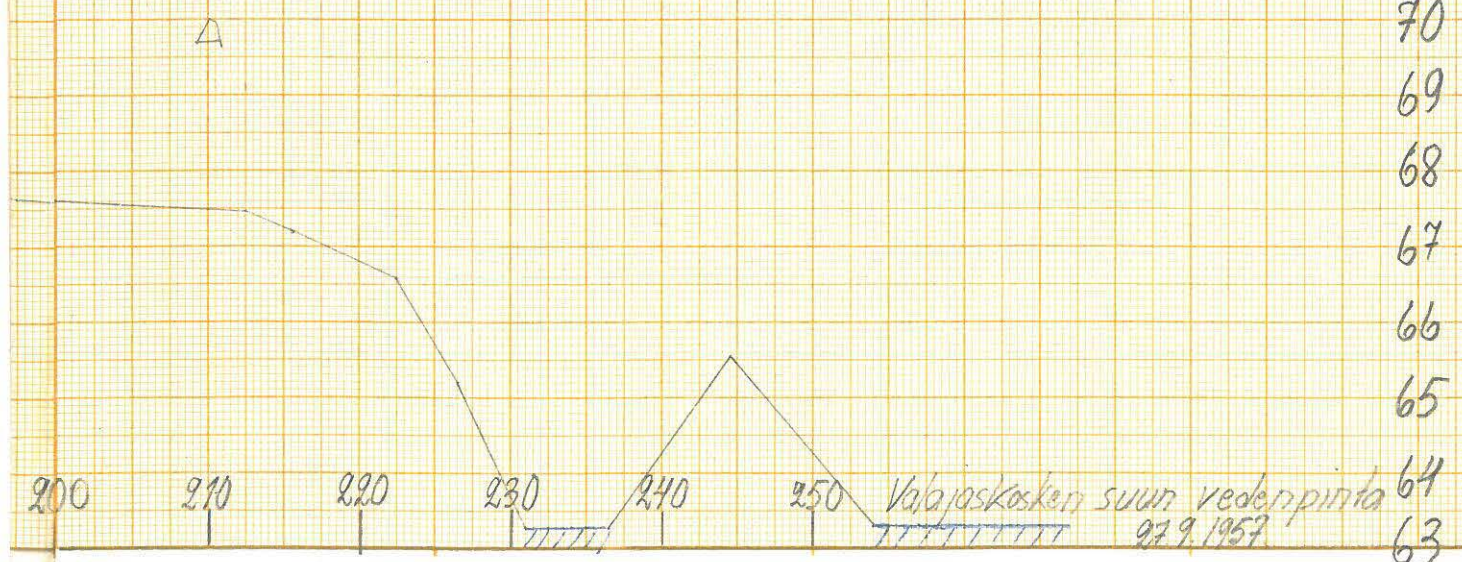
Pituusmitta 1:500.
Korkeusmitta 1:100.
J. Sarkamo 1957.

Liite 4.

86
85
84
83
82
81
80
79
78
77
76
75
74
73
72
71
70
69
68
67
66
65
64
63

200

210

220

230

240

250

Valajoskokosen suun vedempinta
22.9.1957

XXI x x XX , XIX

Rovaniemi Turpeenniemi 8

Kaivausalueen yleiskartta

Mitta 1:50. J. Sarkamo 1957. Liite 5.

1

x x

2

Kp XXI:1-XXI:8 367 = 83.91 m y.m.p.

Kp XX:9 alkaen 301 = 83.20 m y.m.p.

x x

3

Korttamerkit:

/// = likamaata

= hiiltä ja nokea.

 = punaista maata.

x x

4

x x

5

x x

6

x x

7

x x

8

x x x

9

x x x

10

101
(147)

x x x

11

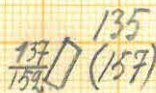

x

x

x

12

XX

XIX

XVIII

XVII

XVI

x

x

x

x

x

13

141
(181)

133
199

x

x

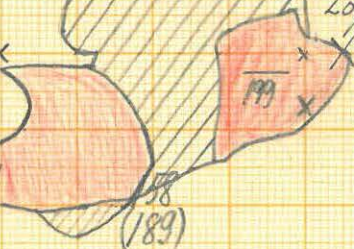
x

x

x

x

14

152
(183)

x

x

x

x

15

x

x

16

x x

17

x x x

18

233
(252)

x x x

19

241
(260)

254
(277)

x 250
(281)

x 243
(280)

x 238
(278)

x 243
(279)

x 247
(284)

x 252
(283)

x 253
(288)

x 260
(285)

x 269
(294)

x 264
(291)

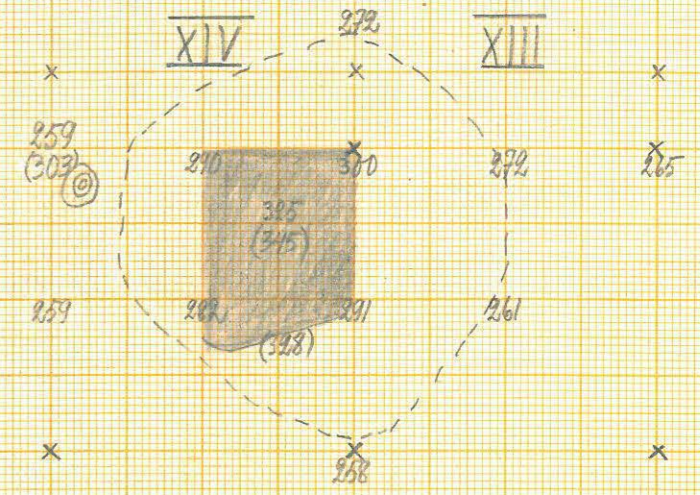
x 267
(298)

20

253
(289)

264
(293)

x x x x

By Walter Ash

Rovaniemi Turpeenniemi 8
yleiskarttaa (jatk) Liite 6

Kp = 301 = 83.20 m ymp.

Kp = ~~XXI~~ 35 ruudusta alkaen alaspäin
062 = 81.10 m y.m.p.

21

267
(291)

x x x

22

x x

23

x x

24

x x

25

x x

26

XX

XIX

XVIII

XVII

XVI

x x

x

x

x

x

27

326
(368)

333
(365)

333
(362)

335
(372)

339
(365)

x x

366
(366)

x

28

328

Sorakuoppaa

356
(373)

x x

•

29

x x

30

x x

367
390

31

x x

32

x x

33

x x

34

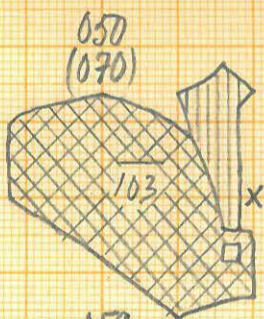
x x x

35

x x x

36

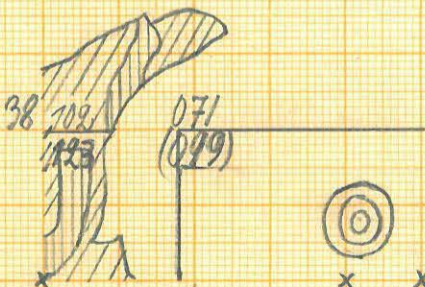
x x x

37

059
(087)

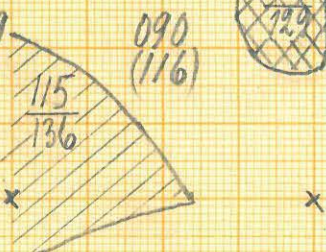
x x x

38

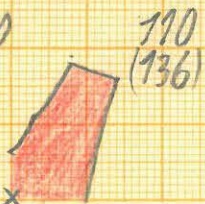
x x x

39

x x x

40

x x x

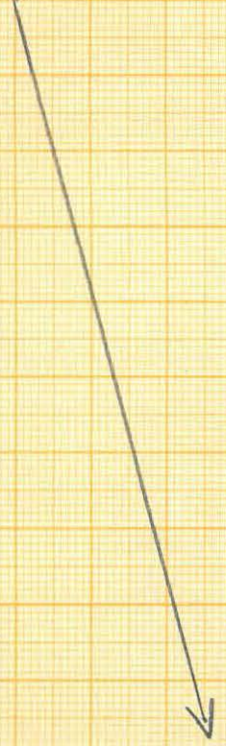
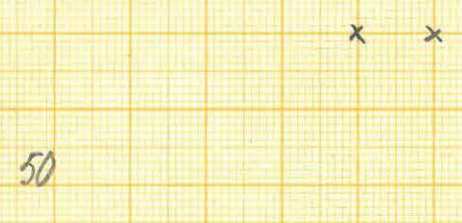
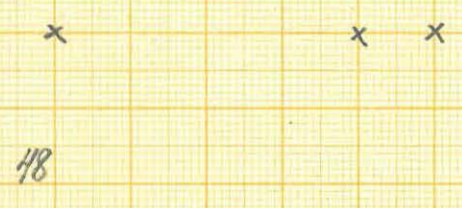
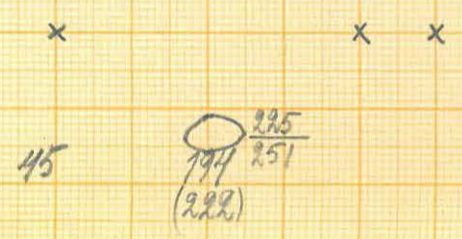
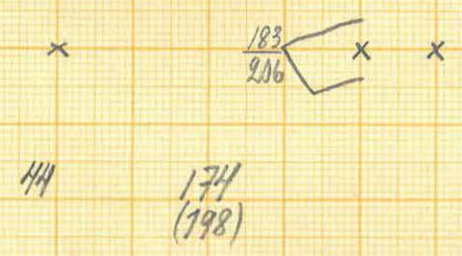
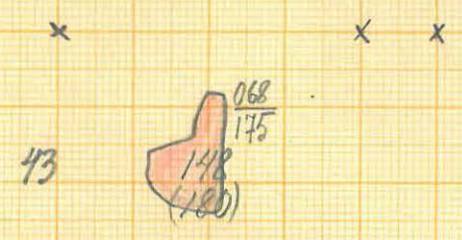
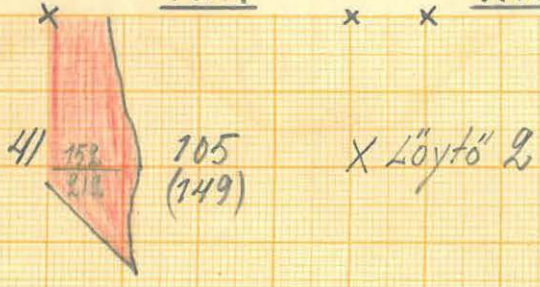
No 113 A 1 544 X 04 mm

XXI

XX

Rovaniemi Turpeenniemi 8

Kaivouskartta (jatk.) M. Ha 1:50
J. Sarkamo 1957. Liite 7.

51

x x

52

x x

53

x x

54

x x

55

x x

56

x x

57

x x

58

x x

59

x x

60

x x

Rovaniemi Turpeenniemi 8.

61

x x

Kaivauskartta (jatk.) Mitta 1:50
J. Sarkamo 1957. Liite 8.

62

x x

63

x x

64

x x

65

x x

66

x x

67

x x

68

x x

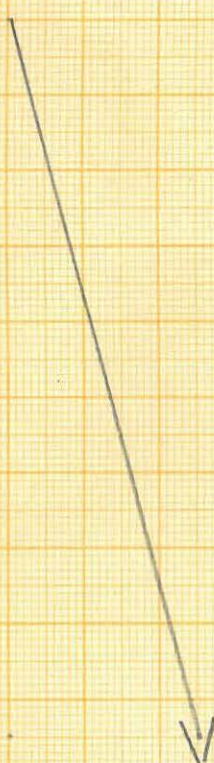
69

x x

70

x x

x x

71

x x

72

x x

73

x x

74

x x

75

x x

76

x x

77

x x

78

x x

79

x x

80

x x

81

82

x x

x x

3

A. 4. (310x297 mm)

Rovaniemi Turpeenniemi 8.

Mitta 1:10.

J. Sarkamo 1957. Liite 9.

Punamultaa

ruuduissa $\overline{XX}:13$ - $\overline{XX}:14$.

$\overline{XX}:13$

$\overline{XX}:14$

180

172
193

188
201

170
199

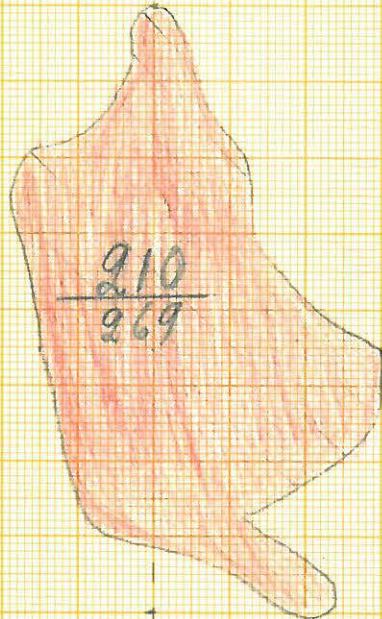

OY WULF AB N:o 106

Rovaniemi. Turpeenniemi. 8
Mitta. 1:10
J. Sarkamo 1952. Liite 10.

Punamultaa. ruudussa. XX: 13-A.

Suuta punainen allas 951

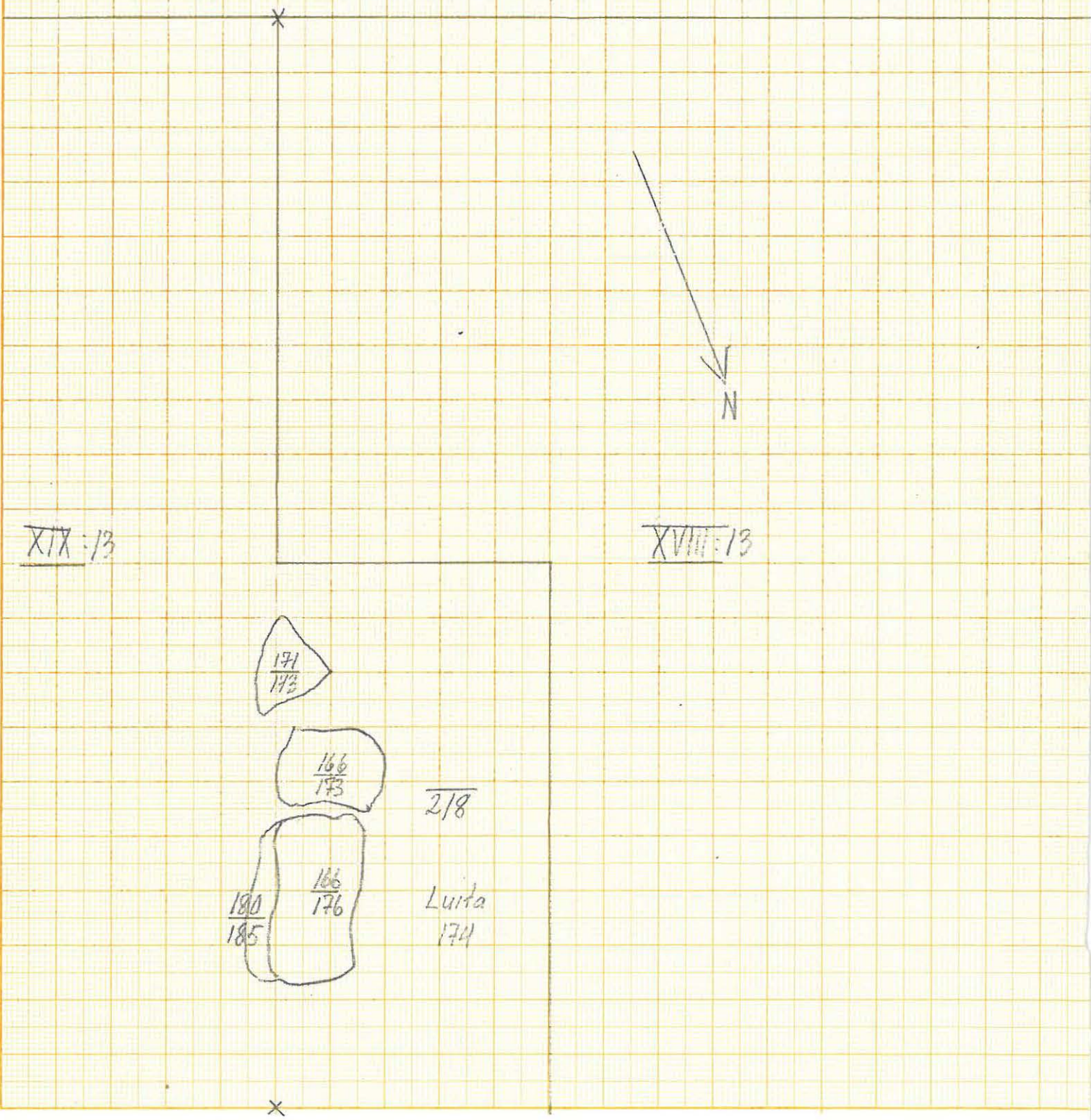

Rovaniemi Turpeenniemi 8.

Mitta 1:10.

J. Sarkamo 1957. Liite II.

Kiviä ruudussa XVIII:13.

Rovaniemi Turpeenniemi 8

Mitta 1:10

J. Sarkamo 1957. Liite 12.

Ruutujen XX:13-XX:14 länsiseinä

OY WULFF AB N:o 106

135
(170)

Turve ja harmaa hieta

Likainen hiekka

Punainen hiekka

144
(2/16)

144
(2/16)

Puun
kanto

S

S

S

S

S

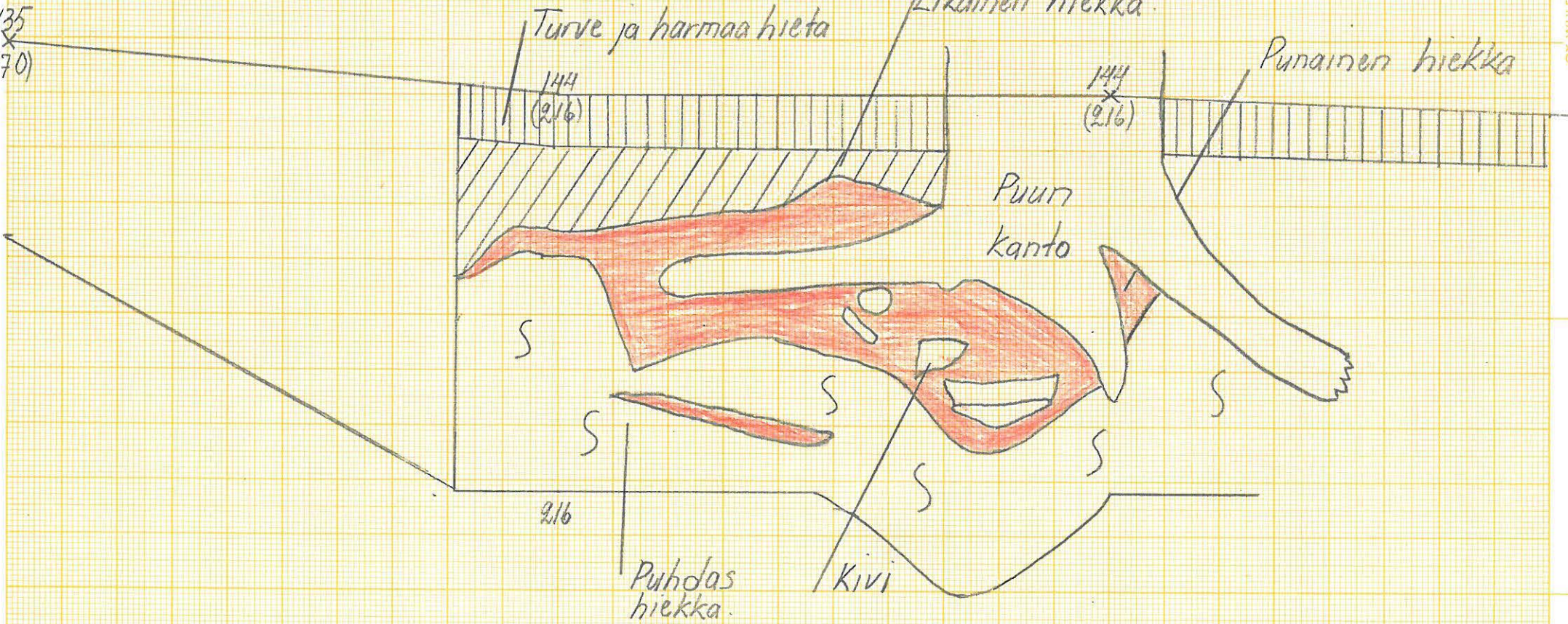
S

2/16

Puhdas
hiekk.

Kivi

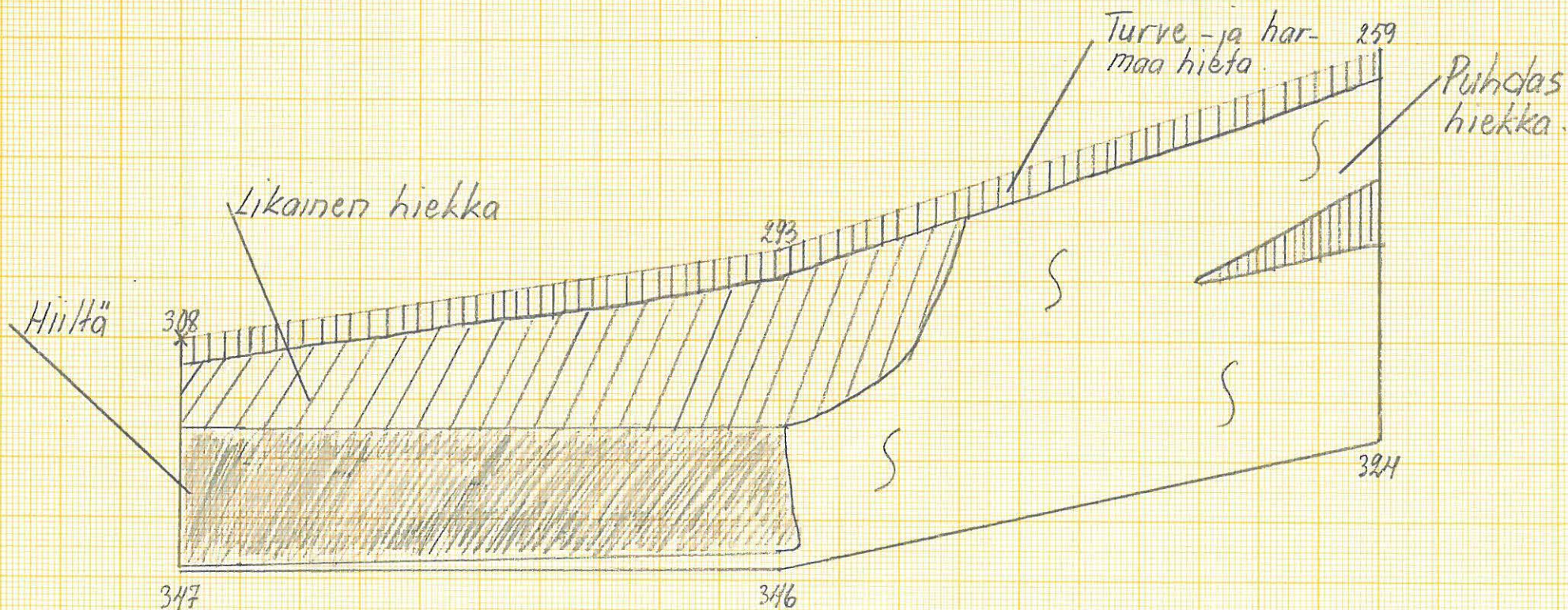
A. 4. (210x297 mm.)

Rovaniemi Turpeenniemi 8.
Mitta 1:10
J. Sarkamo 1957. Liite 13.

Ruudun XIV:20 länsiseinä.

A. 4. (210x297 mm)

Rovaniemi, Turpeenniemi, 8.

Mitta 1:10

J. Sarkamo 1927 Liite 14.

36

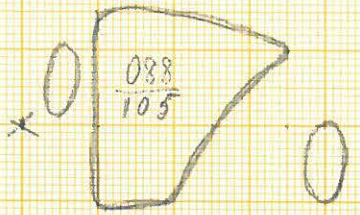
Liesi ruodissa. XX-XXI: 36-37. 3. krs.

37

*

|

XX

XXI

OY WULFF AB N:o 106

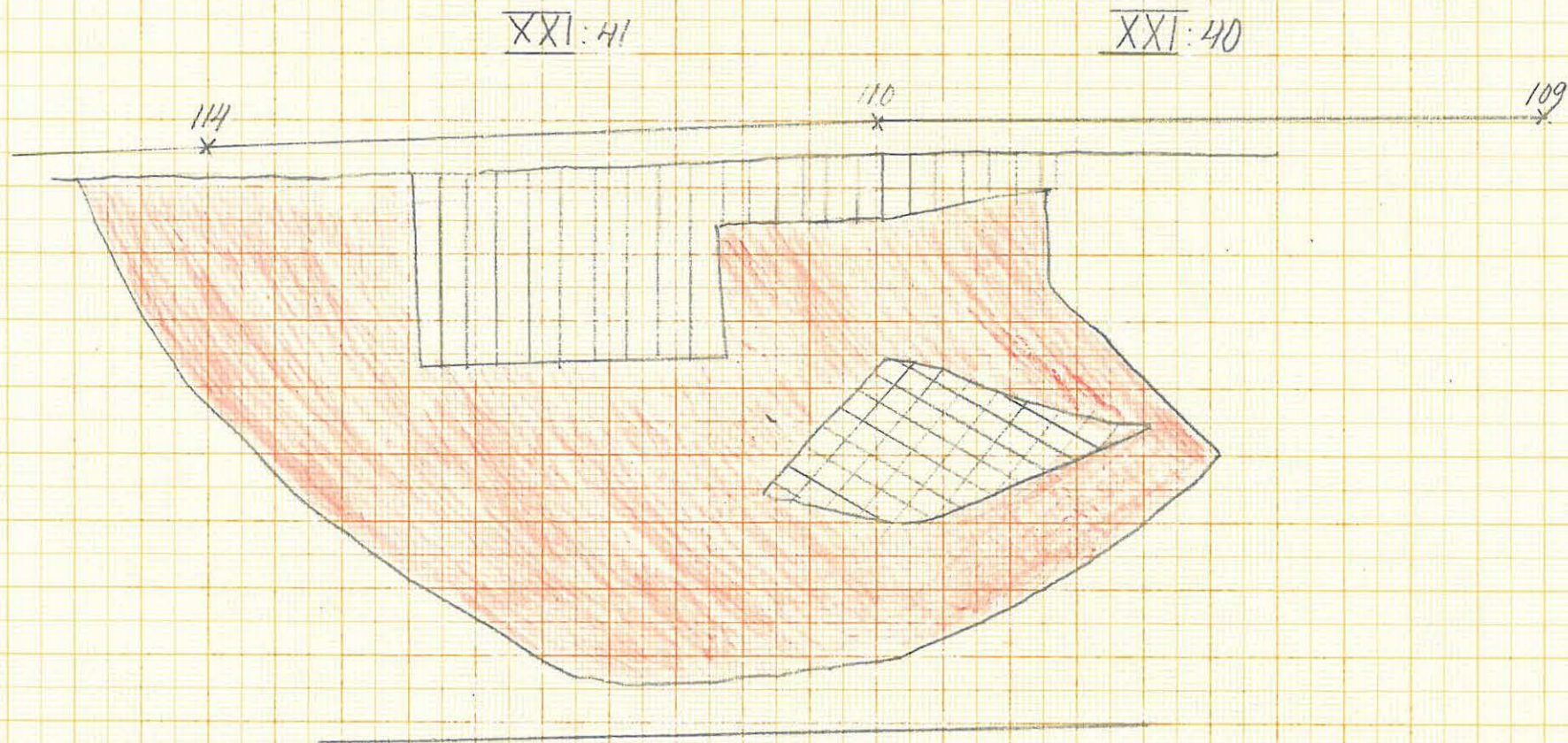

Rovaniemi Turpeenniemi 8

Ruutujen XXI:41 - XXI:40 itäseinää.

Mitta 1:10.

J. Sarkamo 1957. Liite 15.

Rovaniemi Tupsenniemi 8.

56.
31A

22196

Lieri XXI: 36-37. 2. krs. palenutta maata, hiittä

I $\frac{080}{085}$; II $\frac{080}{084}$; III $\frac{078}{083}$; IV $\frac{079}{087}$;

V $\frac{077}{080}$; VI $\frac{079}{085}$; keskeltä 081.

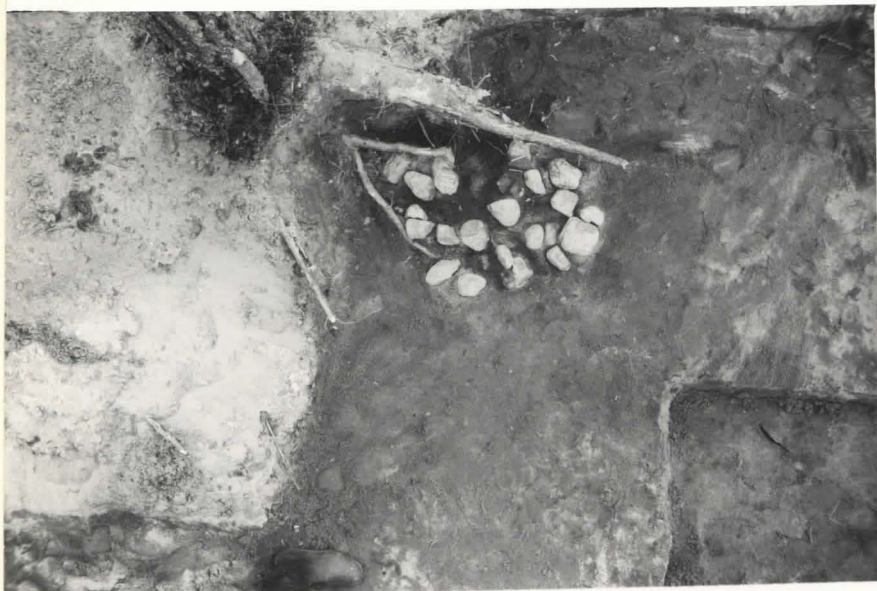
57.
32A
37A

22197

Ruudun XX: 13 lainni-
seinä.

58.
6A

22198

Lieri XXI: 39; 7. krs.
punaista maata.

I $\frac{105}{115}$; II $\frac{109}{115}$; III $\frac{109}{114}$; IV $\frac{111}{113}$;

keskeltä 116.

Aovanemi Tupeenniemi 8

53.
24A

22.193

Sorakuopan alapuolella
oleva kaivausalue -
Etelästä.

54
25A

22.194

Sama-linnesta; Pilla-
nin möyhinnä maata
näkyä kaivajien edessä.

55.
26A

22.195

Leini XXI: 36-37; 1. ks.
palamutta maata.

I $\frac{077}{082}$; II $\frac{075}{078}$; III $\frac{073}{082}$; IV $\frac{073}{077}$

V $\frac{076}{092}$; keskeltä 077.

Rovaniemi Tuppeenniemi 8.

50.
21A

22190

Lien XXI: 10-11; 1. krs.

I $\frac{133}{140}$; II $\frac{125}{134}$; III $\frac{130}{133}$; IV $\frac{129}{1331}$

V $\frac{132}{138}$; keskeltä 133.

Hiiltä ja palaneita kiviä.

51.
22A

22190

52.
23A

22192

Lien (?) XXI: 13-14, 2. krs.

I $\frac{187}{188}$; II $\frac{185}{191}$; III $\frac{187}{203}$; IV $\frac{189}{192}$;

V $\frac{183}{186}$; keskeltä 190.

Lien XX: 20-21 1. krs. ja ainoa

I $\frac{284}{289}$; II $\frac{288}{290}$; III $\frac{289}{291}$; IV $\frac{288}{291}$;

V $\frac{285}{287}$; keskeltä 291; Hiiltä.

47.
7A

22187

Lieninrudussa XXI: 11, 1. krs.

I $\frac{137}{143}$; II $\frac{136}{141}$; III $\frac{138}{140}$

48.
18A

22188

Lieninrudussa XXI: 13-14; 1. krs.

I $\frac{158}{185}$; II $\frac{173}{178}$; III $\frac{168}{173}$; IV $\frac{157}{163}$;

V $\frac{176}{186}$ keskeltä 180

Paljon kvartsiitiliuskakiviä,
Selvä punamultaympäristö
Kivissa ei palon merkkejä.

49.
20A

22189

Sorakuoppa ja kiviäusahetta
pohjoisesta.

Rovaniemi Tuppeenniemi 5 ja 8.

44.
13A

22184

Tuppeenniemi 5 täytettyä
etelälounaasta.

45.
14A

22185

Panoraamaa Tuppeenniemi
8:sta. Kaivetaan juuri
mutuja XXI: 11-14. Vasem-
malla Kylmanojan mut-
ka, keskellä tiehenä.

46.
15A

22186

Panoraamaa Tuppeenniemi
8:sta (jättoa edelliseen)
Käyviä edellisestä alaspäin
Idästä